

Sygn. akt II CSK 702/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska (przewodniczący, sprawozdawca)
SSN Władysław Pawlak
SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z powództwa L. K.
przeciwko P. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 25 czerwca 2020 r.,
skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 8 maja 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

**uchyła zaskarżony wyrok w części oddalającej powództwo
o zasądzenie odsetek ustawowych od kwoty 294.595 zł (dwieście
dziewięćdziesiąt cztery tysiące pięćset dziewięćdziesiąt pięć
złotych) za okres od dnia 15 listopada 2012 r. do dnia 27 września
2015 r. (pkt I) i w tej części sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania i
orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 sierpnia 2017 r. Sąd Okręgowy w P. zasądził od pozwanego P. sp. z o.o. z siedzibą w P. na rzecz powoda L. K. kwotę 294 595 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 15 listopada 2012 r. do dnia zapłaty tytułem naprawienia szkody wywołanej spadkiem wartości nieruchomości oraz kwotę 27 652 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 15 listopada 2012 r. do dnia zapłaty tytułem nakładów na rewitalizację.

Ustalił, że powód L. K. jest właścicielem nieruchomości położonej w P., przy ulicy W., współwłaścicielem w udziale 1/2 części nieruchomości położonej w P. przy ul. P., a także właścicielem nieruchomości gruntowej - działki nr [...]2, usytuowanej w P., nabytej w dniu 6 kwietnia 2012 r. W dniu 30 stycznia 2012 r. Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę nr (...) dla lotniska w P., która weszła w życie w dniu 28 lutego 2012 r. Zgodnie z załącznikiem nr 7a do tej uchwały, opisane wyżej nieruchomości powoda znajdują się w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania lotniska w P.. Wskutek ograniczeń w zakresie korzystania z nieruchomości wprowadzonych powyższą uchwałą, wartość nieruchomości powoda uległa obniżeniu. Według stanu na dzień wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania oraz cen z chwili ustalenia przez Sąd odszkodowania, wartość rynkowa pierwszej nieruchomości powoda zmniejszyła się o kwotę 239.169 zł, wartość rynkowa drugiej opisanej nieruchomości o kwotę 110.852 zł, zaś wartość rynkowa trzeciej z wyżej opisanych nieruchomości o kwotę 21.915 zł. Oceniając zasadność roszczenia, Sąd Okręgowy wskazał, że powód zgłosił pozwanemu roszczenie przed upływem dwuletniego terminu zawitego liczonego od daty wejścia w życie tej uchwały w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania, w piśmie z dnia 31 października 2012 r., doręczonym pozwanemu w dniu 2 listopada 2012 r. W zakresie żądania dotyczącego dwóch pierwszych nieruchomości, powód wykazał przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej strony pozwanej opartej na art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1396; dalej: "p.o.ś."). Co do trzeciej nieruchomości, którą powód nabył po dniu 28 lutym 2012 r., Sąd uznał, że roszczenie odszkodowawcze nie powstało, skoro szkoda jest

związana z wejściem w życie uchwały o utworzeniu ograniczonego obszaru użytkowania. W oparciu o zaaprobowany dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu nieruchomości, Sąd ustalił, że powodowi przysługuje odszkodowanie w kwocie 239 169 zł w związku ze spadkiem wartości nieruchomości przy ul. W. oraz w kwocie 55.426 zł za spadek wartości udziału powoda w nieruchomości przy ul. P.. Odnosząc się do roszczenia powoda w zakresie nakładów na nieruchomość położoną przy ul. P. w P. na podstawie art. 136 ust. 3 w zw. z art. 129 ust. 2 p.o.ś. Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z opinią biegłego sądowego, koszty adaptacyjne z tytułu ustanowienia strefy wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania dla Lotniska w P. wynoszą 55.304,25 zł. Uwzględniając wielkość udziału powoda we własności nieruchomości położonej przy ul. P. w P., Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na jego rzecz kwotę 27.653,13 zł z tego tytułu.

Sąd pierwszej instancji ustalił początkową datę płatności odsetek ustawowych za opóźnienie w zapłacie wskazanych wyżej sum, na dzień 15 listopada 2012 r., to jest dzień następny po bezskutecznym upływie określonego przez powoda w wezwaniu terminu spełnienia przez pozwanego świadczenia pieniężnego. Wskazał, że zasądzenie odsetek od dnia 15 listopada 2012 r. było uzasadnione także tym, że w świetle opinii biegłego, szkoda w majątku powoda powstała już w dniu 28 lutego 2012 r. (wejścia w życie opisaną wyżej uchwały), a zatem w okresie nawet wcześniejszym, niż 15 listopada 2012 r.

Wyrokiem z dnia 8 maja 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) zmienił wyrok Sądu Okręgowego w ten sposób, że początkową datę odsetek ustawowych określił na dzień 28 września 2015 r., oddalił dalej idące powództwo o odsetki oraz oddalił apelację pozwanego w pozostałej części, dzieląc ustalenia faktyczne i oceny prawne Sądu pierwszej instancji z wyjątkiem rozstrzygnięcia co do odsetek ustawowych za opóźnienie w zapłacie zasądzonych na rzecz powoda kwot. Modyfikując je na niekorzyść powoda poprzez wskazanie nowej daty ich naliczania, podniósł, że cyt. „odsetki ustawowe należą się powodowi od dnia doręczenia stronie pozwanej opinii biegłego R. D., co nastąpiło w dniu 21 września 2015 r. i po doliczeniu siedmiu dni w realizacji płatności m.in. na zapoznanie się z opinią.”.

W skardze kasacyjnej powód L. K. , zaskarżając ten wyrok w zakresie oddalającym powództwo o odsetki ustawowe od zasądzonej kwoty 294 595 zł za okres od dnia 15 listopada 2012 r. do dnia 27 września 2015 r., zarzucił naruszenie art. 328 § 2 k.p.c., art. 455 w zw. z art. 476 w zw. z art. 481 § 1 i § 2 (w brzmieniu sprzed dnia 1 stycznia 2016 r.) w zw. z art. 363 § 2 k.c., art. 455 w zw. z art. 481 § 1, § 2 i § 3 (w brzmieniu sprzed dnia 1 stycznia 2016 r.) w zw. z art. 363 § 2 k.c., art. 476 k.c. i art. 481 § 1 i § 2 k.c. (w brzmieniu sprzed dnia 1 stycznia 2016 r.). Wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części oraz jego zmianę w tym zakresie poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda odsetek ustawowych od kwoty 294 595 zł dodatkowo za okres od dnia 15 listopada 2012 r. do dnia 27 września 2015 r. w łącznej kwocie 98.596,51 zł, ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie w tej części sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zakres zastosowania art. 328 § 2 k.p.c. w postępowaniu apelacyjnym (w związku z treścią art. 391 § 1 k.p.c.) jest determinowany przebiegiem postępowania apelacyjnego oraz treścią orzeczenia sądu drugiej instancji w powiązaniu z granicami i zarzutami apelacji (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 1998 r., III CKN 792/98, OSNC 1999, nr 4, poz. 83). Podstawowym obowiązkiem sądu drugiej instancji jest wskazanie faktów i dowodów, na których oparł się, wydając orzeczenie, oraz podstawy prawnej obejmującej przytoczenie przepisów prawa regulujących sporny stosunek prawny między stronami, a także wyjaśnienie, z jakich przyczyn znajdują one zastosowanie w konkretnej sprawie i w jaki sposób wpływają na jej rozstrzygnięcie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2008 r., II CSK 39/08, niepubl.). Przedstawione wymagania odnoszą się zwłaszcza do uzasadnienia orzeczenia reformatoryjnego, którego treść powinna jasno wskazywać, z jakich przyczyn oraz na jakiej podstawie faktycznej i prawnej sąd odwoławczy orzekł odmiennie niż sąd pierwszej instancji. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ustabilizowany jest pogląd, że naruszenie art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. może stanowić usprawiedliwioną podstawę skargi kasacyjnej wtedy, gdy uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia nie ma wszystkich koniecznych elementów składowych lub zawiera kardynalne braki,

w wyniku czego nie jest możliwe zrekonstruowanie motywów wydanego orzeczenia i dokonanie jego kasacyjnej kontroli w granicach zaskarżenia i w granicach podstaw skargi kasacyjnej. Wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku polega nie tylko na przytoczeniu przepisów prawa, ale także na przeprowadzeniu ich wykładni oraz wskazania ich wpływu na wynik sprawy (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 1998 r., III CKN 792/98, OSNC 1999, Nr 4, poz. 83, z 19 lutego 2002 r., IV CKN 718/00, nie publ., z dnia 20 lutego 2003 r., I CKN 65/01, nie publ., z dnia 22 maja 2003 r., II CKN 121/01, nie publ., z dnia 4 października 2012 r., I CSK 632/11, nie publ. oraz z dnia 13 czerwca 2012 r., II CSK 614/11, nie publ.).

Skarżący trafnie zarzucił, że motywy zmiany wyroku Sądu pierwszej instancji polegającej na oddaleniu roszczenia odsetkowego od zasądzonej kwoty 294 595 zł za okres od dnia 15 listopada 2012 r. do dnia 27 września 2015 r. nie zostały wyjaśnione przez Sąd Apelacyjny ze wskazaniem podstawy prawnej tego rozstrzygnięcia. Doszło zatem do naruszenia art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w stopniu mającym wpływ na możliwość kasacyjnego skontrolowania zaskarżonej części wyroku Sądu Apelacyjnego. Sąd Apelacyjny ograniczył się bowiem tylko do lakonicznego stwierdzenia, że „odsetki ustawowe należą się powodowi od dnia doręczenia stronie pozwanej opinii biegłego R. D. , co nastąpiło w dniu 21 września 2015 r. i po doliczeniu siedmiu dni w realizacji płatności m.in. na zapoznanie się z opinią.”, nie przedstawiając ani wyводу prawnego ani toku rozumowania prowadzącego do przyjęcia tego stanowiska. Uniemożliwia to Sądowi Najwyższemu odniesienie się do zarzutów naruszenia prawa materialnego sformułowanych w skardze kasacyjnej, stąd orzeczono, jak w sentencji (art. 398¹⁵ k.p.c.).